

Oikeushallinto-osasto
Tuomioistuinyksikkö

VASTAUS

3.5.2018

OM 70/911/2018
VN/605/2018

Jouni Luukkainen
jouni.luukkainen@helsinki.fi

YHTEYDENOTTONNE

Olette ollut yhteydessä oikeusministeriöön sähköpostiviestein 16.2.2018, 17.2.2018, 18.2.2018, 19.2.2018, 20.2.2018 sekä 25.3.2018. Viesteissänne olette esittäneet huomioita virkavalasta ja virkavakuutuksesta sekä tuomarivalasta ja tuomarinvakuutuksesta. Olette tiedustelleet erityisesti maaherran ja keskusviraston pääjohtajan antamista vakuutuksista sekä ministerien valoista. Olette lisäksi saatteet oikeusministeriön tietoon valtioneuvoston oikeuskanslerille asiassa osoitetun kantelun.

Tuomarinvakuutuksesta säädetään 1.1.2017 voimaan tulleessa tuomioistuinlaissa. Lain myötä tuomarivalasta luovuttiin. Oikeusministeriö on tehnyt lainsäädäntömuutoksen edellyttämät tarkistukset tuomareiden ja muun lainkäyttöasioita ratkaisevien vakuutuksista säätävään vanhaan ns. vala-asetukseen (asetus virkavalasta ja virkavakuutuksesta sekä tuomarivalasta ja tuomarinvakuutuksesta 1183/1987). Tuomarinvakuutuksen antaa nykyisin lähtökohtaisesti vain tuomarin tehtävässä toimivat ja muut lainkäyttöasioita ratkaisevat henkilöt.

Vala-asetusta tarkistettiin käräjäoikeusuudistusta koskevan lainsäädännön (HE 270/2016 vp) seurauksena. Tuossa yhteydessä tuomioistuinlakiin lisättiin lain säätämisen yhteydessä asetuksentasolle jäänyt sääntely, joka koski käräjäoikeuksissa lainkäyttöasioita ratkaisevan henkilöstön antamaa tuomarinvakuutusta vastaavaa vakuutusta. Tämän myötä vuoden 2018 alusta voimaan tulleella valtioneuvoston asetuksella (1026/2017) kumottiin vanhan vala-asetuksen tuomarivalaa ja –vakuutusta sekä sitä vastaavaa valaa ja vakuutusta koskevat säännökset tarpeettomina, koska sääntely oli pääosin siirretty lakiin. Poikkeuksena on asetuksen 2 §, joka oli tar-

peen säilyttää, koska kaikkien hallintolainkäyttöasioita ratkaisevien tuomarinvakuutuksesta ei säädetä lailla. Pykälän mukaan tuomarinvakuutuksen antavat tuomioistuinten jäsenten lisäksi ne, jotka yksin tai kollegiaalisessa menettelyssä ratkaisee hallintolainkäyttöön kuuluvia asioita. Tällaisia henkilöitä ovat lähinnä erinäisissä lautakunnissa toimivat pää- tai sivutoimiset jäsenet.

Uudistuksella kumottiin myös viestissänne mainittu asetuksen 9 §, jonka kumotun 2 kohdan mukaan tuomarINVALAN vannoo tai tuomarinvakuutuksen antaa keskusviraston pääjohtaja ja maaherra valtioneuvoston yleisistunnossa. Kuten viestissänne toteatte, kärjäoikeusuudistuksen täytäntöönpanon edellyttämiä valtioneuvoston asetuksia koskevassa muistiossa (OM 14/31/2017) ei esitetä kyseisen 2 kohdan kumoamiselle erikseen perusteluita. Muistiosta käy ilmi, että pykälä on kumottu tarpeettomana.

Maaherran virat on lakkautettu läänien lakkauttamisen yhteydessä vuonna 2009. Ylijohtaja ei puolestaan anna tuomarin vakuutusta, koska vakuutuksen antaminen on tuomioistuinlain myötä rajattu lähtökohtaisesti vain lainkäyttötehtävissä toimiville. Ahvenanmaan maakuntaa koskee oma erityislainsäädäntönsä.

Ministerien valaa ja vakuutusta koskevat asiat kuuluvat valtioneuvoston kanslialle, joten oikeusministeriö ei ota niihin enemmälti kantaa. Oikeusministeriö toteaa kuitenkin, että valtioneuvoston oikeuskansleri on kesällä 2017 antamassaan ratkaisussa katsonut, oikeudellisen tilan olleen lain ja asetuksen ristiriidasta johtuen epäselvä. Kanslerin suosituksen mukaisesti ministerien valojen ja vakuutusten uudistaminen on vireillä valtioneuvoston kansliassa.

Saatomme vastauksen tiedoksi oikeuskanslerinvirastolle.

Hallitusneuvos

Anne Hallavainio

Hallitussihteeri

Jennimari Huovinen

TIEDOKSI

oikeuskanslerinvirasto